

Hrvatsko logopedsko društvo

ETIČKI KODEKS

Članak 1. Uvod

- (1) Ovim Etičkim kodeksom utvrđuju se etička načela koja njeguje i promovira Hrvatsko logopedsko društvo (u nastavku: HLD), a kojih su dužni poštivati svi članovi HLD-a.
- (2) Ovim Etičkim kodeksom utvrđuju se obveze Članova HLD-a iz aspekta njihovog logopedskog rada, iz aspekta odnosa prema kolegama te iz aspekta njihovog članstva u HLD-u.
- (3) Članovi HLD-a stvaraju i čuvaju tradiciju logopedskog poziva, pri čemu se vode najvišim standardima stručnog rada i etičkog ponašanja prema Korisnicima, drugim članovima HLD-a, ali i prema svim ostalim kolegama te ostalim osobama.

Članak 2. Definicije

- (1) Za potrebe ovog Etičkog kodeksa, iduće riječi definiraju se kako slijedi:

Logoped	stručnjak s područja logopedije sa završenim diplomskim stupnjem logopedije (odnosno usporedivi naziv).
HLD	Hrvatsko logopedsko društvo, udruga sa pravnom osobnošću koja je osnovana sukladno zakonima Republike Hrvatske, upisana u Registar udruga koji se vodi pri Ministarstvu pravosuđa i uprave pod registarskim brojem 00001775
Član HLD-a	redovni, pridruženi član i počasni član HLD-a
Korisnik	pacijent (ili klijent odnosno korisnik), odnosno sve osobe koje imaju poteškoća u komunikaciji, kojima je potrebna profesionalna podrška Logopeda. U slučaju maloljetnog pacijenta ili punoljetnog pacijenta ograničene ili oduzete poslovne sposobnosti, Korisnikom se uz pacijenta smatra i roditelj odnosno skrbnik
Statut	Statut HLD-a
Djelatnost logopeda	proučavanje, otkrivanje (probir), dijagnostika, intervencija odnosno podrška (terapija) i praćenje problematike poremećaja verbalne i neverbalne komunikacije različite etiologije, te poremećaja hranjenja i gutanja, u obliku prevencije, dijagnostike, rehabilitacije, kao i savjetovanja te stručne edukacije djece i odraslih. Također, uključuje istraživačko-znanstveni i nastavni rad, ovisno o stupnju obrazovanja.
Tretman	Tretman/terapija/intervencija – usluga/podrška koja se pruža Korisniku

- (2) Podrazumijeva se da sve riječi u muškom rodu koje se odnose na osobe uključuju i osobe ženskog roda (logopedinja, članica, pacijentica, klijentica itd.).

(3) Svi pojmovi koji nisu ovdje izričito drugačije definirani, tumače se na odgovarajući način kako je to obuhvaćeno i utvrđeno Zakonom o udrugama te odgovarajućim podzakonskim propisima, Statutom te internim pravilima odnosno pravilnicima HLD-a.

Članak 3. **Osnovna etička načela**

(1) Osnovna etička načela u radu Logopeda su:

1. Poštovati samostalnost i dostojanstvo svake osobe, a što posebno uključuje (ali se ne ograničava na) autonomiju Korisnika, što podrazumijeva pravo osobe da odlučuje o sebi.
2. Poštovati kulturološka, jezična i druga obilježja i navike svakog pojedinca te osigurati da svaka osoba, bez obzira na vjersku, rasnu, etičku, političku ili drugu opredijeljenost ima pravo na logopedsku uslugu.
3. Ponašati se na način koji koristi svima i poboljšava njihovu kvalitetu života.
4. Izbjegavati sve postupke koji bi mogli nanijeti štetu.
5. Biti nepristran i pravedan prema svim pojedincima u društvu.
6. Štititi i promicati dobrobit svih onih koji traže njihove usluge
7. Poštivati druge članove vlastite profesije i članove srodnih profesija trudeći se, koliko je to moguće i gdje se ne sukobljava s interesima Korisnika, osigurati protok svih informacija uz međusobno poštovanje.

Članak 4. **Dužnosti Logopeda prema Korisnicima**

(1) Osnovne dužnosti Logopeda prema Korisnicima su:

1. djelovati u najboljem interesu Korisnika
2. informirati Korisnika o logopedskom nalazu i stručnom mišljenju nakon provedene logopedске dijagnostike ili probira te dati utemeljeno i iskreno profesionalno mišljenje i savjet. Logoped će pisano potvrditi samo one činjenice koje je utvrdio sam i/ili u neposrednoj suradnji s drugim stručnjacima. Logopedski nalaz i mišljenje moraju sadržavati točne, informacije o prirodi poremećaja, intervenciji i pruženim uslugama.
3. učinkovito komunicirati s Korisnikom i njegovom socijalnom okolinom, što posebno podrazumijeva da će Logoped informirati Korisnika o prirodi, učincima i djelotvornosti usluga koje će mu pružati te dobiti njegov pristanak za intervenciju,
4. obavijestiti Korisnika o prirodi i mogućim posljedicama bude li uključen u istraživanje i edukativne aktivnosti te ishoditi pisanu i informiranu suglasnost Korisnika o uključivanju u istraživanje i edukativne aktivnosti,
5. poštovati društvene, kulturološke i moralne norme zajednice Korisnika te održavati i razvijati komunikacijske, jezične i govorne sposobnosti Korisnika poštujući njegov poziv/karijeru
6. voditi evidenciju rada koja je točna, ažurna, objektivna i iscrpna. Logoped mora biti svjestan da su tako prikupljeni podaci ujedno osobni podaci koji mora obrađivati i čuvati s posebnom pažnjom, pa zbog toga svaki Logoped mora utvrditi i provoditi odgovarajuće tehničke i organizacijske mjere u svrhu ostvarivanja zaštite osobnih podataka,
7. djelovati na osnovi znanstvenih dokaza i profesionalnog konsenzusa, odnosno primijeniti u radu samo provjerene i znanstveno utemeljene metode logopedskog rada. Ujedno, svaki Logoped mora se kontinuirano educirati te ostati otvoren prema novim postupcima i stručnim saznanjima.
8. učinkovito nadgledati i evaluirati kratkoročne i dugoročne ciljeve intervencije,
9. raditi unutar multidisciplinarnog tima i surađivati s drugim stručnjacima,
10. Korisnika unaprijed informirati o predviđenom broju i vrsti Tretmana, kontrolnoj evaluaciji postignutog, kao i o cijeni tretmana.
11. prestati pružati svoje usluge kada postane dovoljno jasno da Korisnik od nje nema daljnje koristi, ili kada to Korisnik zatraži.

(2) Logopedu je zabranjeno:

1. pružiti usluge ili superviziju usluga za koje nije adekvatno osposobljen odnosno nema kompetencije, ni omogućavati da usluge provodi bilo koja osoba koja nije adekvatno osposobljena. Jednako tako, Logoped

ne smije prepustiti pružanje kliničke usluge osoblju koje ne može pružiti adekvatnu superviziju ili osigurati punu odgovornost.

2. prihvatiti preporuke o primjeni metoda od bilo koje osobe koja ne posjeduje dozvolu za samostalni rad ili nije kvalificirana za to,
3. vršiti pritisak na Korisnike da sudjeluju ili nastave primati logopedске usluge,
4. zahtijevati od osoba pod supervizijom poduzimanje postupaka koji su u suprotnosti s Etičkim kodeksom,
5. iskorištavati ni obmanjivati Korisnike, uključujući ali ne ograničavajući se na situaciju uključivanja u Tretman ili nepotrebnog nastavljanja Tretmana kada je očigledno da se ne mogu očekivati rezultati,
6. jamčiti rezultate bilo kakvih terapijskih postupaka. Može se dati približna prognoza, ali uz oprez da se ne zavede Korisnik u smislu jamstva rezultata koji se ne mogu predvidjeti.
7. objaviti podatke dobivene od Korisnika osobama koje za to nemaju pravni interes, osim ako to ne nalaže zakon ili ako je potrebno da se zaštiti dobrobit osobe ili društva,
8. diskriminirati Korisnike po bilo kojoj osnovi,
9. naplaćivati usluge koje nisu pružene,
10. neistinito prikazivati svoj Tretman ili kompetencije odnosno osposobljenost, što uključuje i davanje službenog izvještaja o profesionalnim uslugama i rezultatima kojim prikazuje netočna, lažna ili obmanjujuća tumačenja ili tvrdnje,
11. koristiti profesionalne ili komercijalne veze, u smislu obmanjivanja ili ograničavanja tretmana osobama kojima pruža profesionalne usluge.

(3) Povjerljivost. Obveza je logopeda održavati povjerljiv odnos s Korisnikom te poštivati povjerljivosti informacija dobivenih/otkrivenih tijekom rada. Te informacije mogu otkriti drugima samo s pisanom pristankom osobe (ili njezina zakonskog zastupnika), osim u izvanrednim okolnostima kada bi zadržavanje informacije moglo rezultirati očitom opasnošću po samu osobu ili po druge ljude. O navedenim informacijama raspravlja se samo iz profesionalnih razloga i s osobama za koje je apsolutno nužno da istima budu upoznate. Bilješke koje logoped sastavlja trebale bi se sastojati od podataka koji služe svrsi evaluacije ili rada s Korisnikom, pri čemu valja izbjegavati svako nepotrebno zadiranje u privatnost. Ukoliko bi Logoped htio prezentirati osobne informacije dobivene tijekom profesionalnog rada u pisanom obliku, kao predavanja ili na drugim javnim forumima, trebaju prethodno ishoditi odgovarajući pristanak ili pak na odgovarajući način prikriti sve informacije koje bi mogle dovesti do prepoznavanja osoba o kojima je riječ. Logopedi osiguravaju načine čuvanja povjerljivosti pri pohranjivanju i raspoloživosti zapisa, i onda kada su sami odsutni.

(4) Ukoliko kod Korisnika postoje izrazite poteškoće u komunikaciji, kao i s njegovom obitelji i drugim njegovateljima, navedeno može negativno utjecati na objašnjavanje rezultata nalaza, odlučivanje koje se tiče terapije i intervencije te dobivanje pacijentova/klijentova pristanka. U takvom slučaju posebno je bitno da je kliničko odlučivanje i intervencije utemeljeno na potpunom razumijevanju kognitivnih i psiholoških faktora koji dolaze uz komunikacijske poremećaje. S obzirom na to da komunikacijski poremećaj utječe na pacijenta/klijenta u njegovoj okolini, odluke o brizi za pacijenta/klijenta moraju biti utemeljene na svim faktorima koji utječu na pacijenta/klijenta u toj okolini. Logoped posebno mora uzeti u obzir mentalnu sposobnost pojedinca s kojim radi i njegovu sposobnost na svojevrijedni pristanak. Svaka odluka o nekome za koga se smatra da ima smanjenu sposobnost odlučivanja o sebi, mora biti zaštitnička i u najboljem interesu za pojedinca.

(5) Logoped je obavezan djelovati unutar granica svog znanja i sposobnosti: ako potrebe Korisnika prelaze Logopedove mogućnosti, znanje ili vještine, ili ako Logoped zbog preopterećenosti brojem postojećih Korisnika nije u stanju Korisniku posvetiti vrijeme i pažnju koja je istome nužna, ili ako Korisnikove potrebe nisu rješive kroz logopedski tretman već tretman drugačije vrste (npr. medicinski i sl.), tada je obavezan uputiti Korisnika – ovisno o okolnostima – bilo drugom logopedu ili drugom stručnjaku odgovarajuće struke.

(6) U kontekstu multidisciplinarnе procjene stanja odnosno multidisciplinarnog tretmana Korisnika, bitno je da se Logoped upozna sa etičkim standardima drugih uključenih struka. Ukoliko logoped sudjeluje u (multidisciplinarnim) tretmanima u kojima postoji specifičan rizik štete za Korisnika - ili zbog invazivnog fizičkog postupka ili zbog upotrebe manje poznatih terapijskih i dijagnostičkih postupaka, bitno je da se logoped unaprijed detaljno upozna sa materijom u pitanju putem zasebne i priznate obuke (što uključuje i provjeru postojanja znanstvene utemeljenosti određenog postupka koji se ima izvršiti nad Korisnikom), kao i s povezanim rizicima, a o čemu je obavezan na jasan način upoznati Korisnika te ishoditi njegov informirani i izričit pisani pristanak. Tijekom takvih tretmana, Logoped je obavezan surađivati sa stručnjacima drugih odgovarajućih struka na način koji osigurava umanjenje svakog zamislivog rizika po Korisnika. Ukoliko logoped u bilo kojem trenutku posumnja

u etičnost postupanja odnosno ustanovi da postoji realan i neprihvatljiv rizik po Korisnika, dužan je obustaviti daljnji rad po navedenom tretmanu, na jasan način o tome upoznati Korisnika, kao i stručnjake drugih struka koji sudjeluju u tretmanu, te predložiti prikladniju te po Korisnika sigurniju metodu.

Članak 5. **Dužnosti Članova prema kolegama**

(1) Osnovne dužnosti Logopeda prema kolegama logopedima (bez obzira na članstvo u HLD-u) i drugim stručnjacima s poljima povezanim s logopedijom su:

1. primjereno osobno ponašanje u kliničkoj praksi i izvan nje,
2. održavanje reputacije logopedske struke,
3. izbjegavanje situacija koje mogu umanjiti logopedske interese u cjelini ili bilo kojeg člana logopedske struke,
4. poštivanje tuđeg autorskog rada te objava vlastitih radova sukladno najvišim kriterijima u pogledu originalnosti rada, samostalnosti u izradi te beziznimnog navođenja izvora korištenih prilikom izrade rada

(2) Logopedi moraju biti svjesni svog potencijalno utjecajnog položaja u odnosu s ljudima kao što su Korisnici, polaznici edukacije, ispitanici i podređeni te izbjegavaju iskorištavati njihovo povjerenje i ovisnost. Svakako nastoje izbjeći dvostruke odnose, koji bi mogli utjecati na njihovu profesionalnu procjenu te povećati rizik od iskorištavanja. Primjeri takvih dvostrukih odnosa uključuju profesionalni rad ili istraživanje koje se provodi s namještenicima, studentima, osobama koje su uključene u superviziju, bliskim prijateljima ili rodbinom, ali nisu ograničeni na to. Intimni odnosi s Klijentima, studentima, sudionicima treninga i sudionicima u istraživanju su neetični.

(3) Logopedi su obvezni biti upoznati s kompetencijama srodnih profesija. U potpunosti koriste sve profesionalne, tehničke i administrativne resurse koji najbolje služe interesima njihovih klijenata. Ako Korisnik od druge profesionalne osobe prima slične usluge, Logoped će pažljivo razmotriti taj odnos te će svoj rad nastaviti oprezno, uzimajući u obzir terapijske teme i dobrobit Korisnika. O tim će temama razgovarati s Korisnikom, kako bi smanjio rizik da dođe do konfuzije i konflikta nastojeći, gdje god je to moguće, održati jasne i dogovorene odnose s drugim profesionalcima koji su u to uključeni. Pritom je Logoped obavezan na odgovarajući način primjenjivati pravila sadržana u članku 4. stavku 5. ovog Etičkog kodeksa.

(4) Ukoliko Logoped zapošljava ili nadzire druge Logopede, tada ujedno prihvaća obvezu poticanja daljnjeg profesionalnog razvoja tih pojedinaca: osigurava odgovarajuće radne uvjete, pravovremene evaluacije, konstruktivne konzultacije i prilike za stjecanje iskustva.

Članak 6. **Dužnosti Logopeda kao Članova HLD-a**

(1) Osnovne dužnosti Logopeda u svojstvu Članova HLD-a:

1. redovno plaćanje punog iznosa članarina
2. redovno sudjelovanje u radu HLD-a, što prvenstveno podrazumijeva sudjelovanje na sjednicama skupštine i glasanje,
3. obazrivo i kolegijalno ponašanje prema svim ostalim Članovima,
4. istupanje u javnost ispred HLD-a samo uz prethodne konzultacije sa Upravnim odborom,
5. izvršavanje naloga izdanih od strane tijela HLD-a, a posebno podnošenje istinitih izvještaja navedenim tijelima i poštivanje odluka koja su ta tijela donijela,
6. redovno i revno sudjelovanje u radu tijela HLD-a ukoliko član bude izabran u ista,
7. suzdržavanje od svakog oblika uvredljivog ponašanja/izražavanja u pisanim ili usmenim kontaktima s bilo kojim tijelima HLD-a ili prema drugim Članovima HLD-a,
8. kao članovi nacionalnih ili organizacijskih tijela, Članovi HLD-a kao pojedinci ostaju vjerni najvišim standardima svoje profesije, vodeći se ovim Etičkim kodeksom.

(2) Članovi imaju obvezu povjerljivosti prema HLD-u. To posebno znači da nisu ovlašteni bez prethodnih konzultacija s Upravnim odborom dijeliti internu dokumentaciju i korespondenciju, kao niti širiti teme raspravljanja koje se odnose na rad HLD-a kao udruge s trećim osobama. Posebnu pažnju u odnosu na povjerljivost Članovi su dužni iskazati ukoliko se informacije bilo koje vrste odnose na postojeći ili možebitni disciplinski postupak protiv kojeg od Članova.

(3) Ako neki Član sumnja da neki drugi Član na neki način krši pravila koja su sadržana u ovom Kodeksu, uputno je da s njime neformalno pokuša riješiti problem upozoravajući ga na to ponašanje. Ti neformalni korektivni postupci provode se pažljivo, vodeći računa o pravu na povjerljivost svih uključenih. No ukoliko se kršenje etičkoga kodeksa ne može riješiti neformalnim putem, ili je pak ozbiljnije naravi (bilo da se radi o opetovanom kršenju bilo kojeg ovdje sadržanog pravila ili je ugrožena dobrobit odnosno prava Korisnika, ili je moguć nastanak štete po HLD) Logoped je obavezan o tome bez odgode obavijestiti Upravni odbor ili Sud časti.

(4) U komunikaciji s javnim glasilima (pa bilo to i preko vlastite web stranice ili profila na društvenim mrežama), Članovi HLD-a obavezni su se s dužnom pažnjom ophoditi prema svojim kolegama (bili oni članovi HLD-a ili ne), kao i cjelokupnoj i struci logopedije, Korisnicima te HLD-u.

(5) Logopedi su ovlašteni oglašavati se na uobičajen način, pritom čuvajući dignitet struke i povjerljivost. To posebno znači da će se suzdržati od agresivnih reklamnih kampanja, navođenja identiteta Korisnika ili detaljnog opisivanja njihovih problema odnosno obilježja bez prethodne izričite pisane suglasnosti Korisnika. Oglasi svakako ne smiju sadržavati lažne, zavaravajuće, ili neopravdane tvrdnje.

Članak 7. **Suprotstavljena načela i dužnosti**

(1) Načela i dužnosti opisane u članku 3 ovog Etičkog kodeksa u nekim situacijama mogu doći u sukob. To može biti vidljivo u:

- sukobu između povjerljivog odnosa i moguće potrebe djelovanja radi zaštite djeteta ili odrasle osjetljive osobe,
- slučaju kada pacijent i njegov roditelj/skrbnik imaju različite stavove o tome je li terapija potrebna i prirodi same terapije,
- situacijama u kojima je klinička procjena Logopeda o potrebama pacijenta u konfliktu s općom politikom pružanja usluga u dotičnom resoru,
- druge usporedive situacije u kojima Logoped mora prednosti dati jednom od postojećih načela odnosno dužnosti.

(2) Logoped kao pojedinac mora odlučiti koja pravila prevladavaju u pojedinim situacijama, pri čemu je dužan raditi u skladu s pravilima struke, a prvenstveno imajući u vidu dobrobit pacijenta. U slučaju dvojbe, Logoped se ima obratiti za savjet (pritom poštujući pravo na privatnost i zaštitu osobnih podataka pacijenta) bilo nadređenima ili stručnom tijelu ako je isto uspostavljeno na mjestu rada Logopeda, bilo se za savjet može obratiti HLD-u.

Članak 8. **Kršenje pravila Etičkog kodeksa**

(1) Sve odredbe sadržane u gornjim člancima obvezujuće su za Članove HLD-a, a kršenje bilo koje od njih, bez obzira zbilo se kršenje jednom ili više puta, može izazvati pokretanje disciplinskog postupka pred Sudom časti HLD-a.

(2) Uz kršenje odredbi sadržanih u ovom Etičkom kodeksu, moguće je da do disciplinske odgovornosti dođe i kršenjem odredbi drugih pravnih izvora, a posebice Zakona o udrugama i svih primjenjivih podzakonskih propisa, Statuta HLD-a, kao i drugih internih dokumenata HLD-a.

Članak 9.
Završne odredbe

- (1) Ovaj Etički kodeks stupa na snagu danom njegovog prihvatanja na sjednici skupštine HLD-a.
- (2) Sve izmjene i dopune ovog Etičkog kodeksa donosit će se isključivo u pisanom obliku.
- (3) Upravni odbor nadležan je za vjerodostojno tumačenje odredbi ovog Etičkog kodeksa.
- (4) Ovaj Etički kodeks mora biti podijeljen sa svim Članovima HLD-a na način da mu isti mogu svakodobno pristupiti te ga trajno pohraniti.